

FLERE UNGE SKAL OPLEVE VÆRDIEN AF ET FRITIDSJOB

Flere unge skal opleve værdien af et fritidsjob

af Dansk Arbejdsgiverforening

© iStockphoto.com

Januar 2024

FLERE UNGE SKAL OPLEVE VÆRDIEN AF ET FRITIDSJOB

Fritidsjob er en gevinst for både den enkelte og samfundet. Unge i fritidsjob får højere karakterer i skolen og starter i højere grad på ungdomsuddannelse. Samtidig har de en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet som voksne. Et fritidsjob er også et godt redskab til bedre integration, ligesom det kan øge den unges trivsel. Og for virksomhederne kan unge i fritidsjob være en vej til at sikre fremtidens medarbejdere.

Et fritidsjob kan ikke løse alle de udfordringer, som et ungt menneske kan opleve gennem livet, men de mange positive effekter er svære at overse. Derfor bør flere unge have et fritidsjob. I øjeblikket har under halvdelen af alle 13-17-årige et fritidsjob, så potentialet er stort.

Det er en fælles samfundsopgave at sikre, at flere unge får et fritidsjob og et godt første møde med arbejdsmarkedet. Derfor er det vigtigt, at virksomhedernes mulighed for at tilbyde fritidsjob ikke bliver bremset af uklare og utidssvarende regler. Samtidig skal vi som samfund i højere grad understøtte de unges lyst til at tage et fritidsjob.

DA foreslår 13 konkrete initiativer, der vil styrke rammerne for, at flere unge kan opleve værdien af at have et fritidsjob.

Bedre rammer for virksomheder og unge

Virksomhederne vil gerne kunne byde flere unge indenfor på arbejdspladsen. For en virksomhed er et fritidsjob en måde at vise de unge, hvad de kan tilbyde i form af fremtidige uddannelses- og jobmuligheder. Men det er også gode medarbejdere, som kan løse vigtige opgaver. Fritidsjob er dermed en vej til at rekruttere både nutidens og fremtidens medarbejdere. Alligevel tør flere virksomheder ikke at tilbyde fritidsjob, da de nuværende regler er uklare og utidssvarende og dermed i meget høj grad begrænser, hvad unge må arbejde med.

Derfor foreslår DA:

1.

Unge skal have lov til at udføre alle former for lettere arbejde

Undervisningspligten har ikke sammenhæng med, hvad der er farligt eller uhenigtsmæssigt for unge at arbejde med. Derfor foreslår DA, at man ophæver listen over tilladte arbejdsopgaver for 15-17-årige undervisningspligtige, og i stedet lader det være op til virksomhederne at vurdere, hvad der er 'lettere arbejde', som de 15-17-årige kan arbejde med. I dag betyder arbejdsmiljøreglernes definition af 'lettere arbejde' f.eks., at en undervisningspligtig 15-årig ikke må sidde ved kassen i et supermarked.

Med forslaget vil DA sikre, at en undervisningspligtig 15-årig f.eks. må tømme flaskeautomaten og betjene kunder ved kassen i et supermarked, skrælle kartofler og tømme en opvaskemaskine i et køkken, brygge kaffe på en café eller feje et fabriksgulv om eftermiddagen, når maskinerne er slukket.

De 13-14-årige skal også have mulighed for at udføre flere opgaver end i dag. EU-rettens ungeregler er restriktive for denne gruppe, og derfor kan listen over tilladte opgaver ikke umiddelbart fjernes. Derfor mener DA, at Arbejdstilsynet skal iværksætte et arbejde i samarbejde med arbejdsmarkedets parter om at udvide den nuværende liste over tilladte arbejdsopgaver.

2.

Unge skal kunne bruge alle ufarlige maskiner

Der er mange arbejdsmiljøregler for, hvad unge må arbejde med af tekniske hjælpemidler. Mange af reglerne er betinget af, hvorvidt den unge er undervisningspligtig eller ej, mens andre regler er alders- eller branchebetingede. Reglerne er ofte tidsvarende. F.eks. må 15-17-årige ikke sidde på en gulvvaskemaskine, der typisk har en max. hastighed på 5 km/t., selvom vi tillader unge at tage knallertkørekort som 15-årig.

DA foreslår derfor, at alle 15-17-årige – uanset om de stadig er undervisningspligtige eller ej – skal kunne arbejde med eller i nærheden af en maskine eller robotter, hvis disse ikke udgør en risiko for deres sikkerhed eller helbred. Derfor bør listen over de tekniske hjælpemidler, som unge ikke må arbejde med, ophæves for 15-17-årige. I stedet bør forbuddene erstattes med en konkret risikovurdering af opgaverne i forhold til den unge.

3.

Unge skal have lov til at arbejde selvstændigt

I dag betyder arbejdsmiljøreglerne, at f.eks. kiosker og bagerbutikker, kun må have unge under 18 år på arbejde, hvis der er en kollega over 18 år til stede, som fysisk kan se eller høre den unge.

Kravet om at en voksen kollega fysisk skal kunne se eller høre den unge gælder efter kl. 18.00 i hverdage og 14.00 i weekender. Kravet er forældet i takt med den teknologiske udvikling og udgør en begrænsning for virksomhedernes mulighed for at tilbyde unge arbejde i weekenden.

DA foreslår derfor, at arbejdsmiljøreglerne ændres, så den voksne kollega fremover også skal kunne kontaktes med brug af teknologi. Der vil fortsat være krav om, at der er en kollega over 18 år til stede på arbejdspladsen, der straks kan komme og hjælpe den unge, hvis den unge får brug for det.

4.

Bedre vejledninger til virksomheder

DA foreslår, at Arbejdstilsynets vejledninger i arbejdsmiljøreglerne for unge præciseres og gøres mere løsningsorienteret over for både virksomheder og kommuner, så det bliver tydeligt og nemt for virksomhederne at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø. Selv med en forenkling er ungereglene meget komplekse og gør virksomhederne usikre på, hvad unge i fritidsjobs må og ikke må. Derfor er der behov for en bedre vejledningsindsats, så reglerne ikke bliver en stopklods for, at virksomheder tilbyder fritidsjob. Det vil samtidig give Branchefællesskaberne for Arbejdsmiljø et bedre udgangspunkt for de brancherettede vejledninger.

DA foreslår derudover, at Arbejdstilsynet afholder løbende regionale dialogmøder med erhvervslivet for at udbrede kendskabet til reglerne, samt hvordan de kan efterleves.

5.

Partnerskab for flere unge i fritidsjob

DA foreslår at etablere et partnerskab om fritidsjob mellem Beskæftigelsesministeriet, DA, FH og KL. Partnerskabet skal arbejde for at øge andelen af unge i fritidsjob og bidrage til en øget forståelse for de positive effekter, et fritidsjob fører med sig. Det kan f.eks. ske ved at indsamle og udbrede de gode lokale eksempler på, hvordan man får unge i fritidsjob, i kommuner, virksomheder og civilsamfund, og ved at udvikle værktøjer til at understøtte virksomheder i at tage imod unge i fritidsjob på arbejdspladsen.

6.

Automatisk frikort til unge, der er fyldt 13 år

Skattestyrelsen opretter i dag automatisk et frikort i starten af det år, at unge fylder 15 år. Hvis man er under 15 år og skal bruge et frikort, skal man selv sørge for at oprette det via skat.dk, hvilket kræver, at man har MitID eller en TastSelv-kode. Det skaber et unødigt bureaukrati i den unges første møde med arbejdsmarkedet.

Styrket kommunal indsats

Den kommunale ungeindsats har et ansvar for at gøre alle unge op til 25 år parat til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Derfor spiller den kommunale ungeindsats også en vigtig rolle i at facilitere det første møde mellem de unge og arbejdsmarkedet gennem fritidsjob.

I flere kommuner er der allerede eksempler på succes- og effektfulde indsatser – og kendetegnet for dem alle er, at indsatsen bliver prioriteret. Alle kommuner bør derfor arbejde for, at fritidsjob bliver prioriteret i den kommunale ungeindsats.

Derfor foreslår DA:

7.

Fritidsjob skal ind i kommunernes ungeindsats

Alle kommuner bør udpege mindst én nøgleperson f.eks. fra deres ungevejledning eller jobcenter, der kan motivere og hjælpe de unge med ansøgning til fritidsjob, og som kender det lokale arbejdsmarked og derfor kan hjælpe med at matche unge og virksomheder. Nøglepersonen kan f.eks. samarbejde med ungdomsskolen om at tilbyde forløb, der sporer unge ind på fritidsjob, understøtte erhvervsrettede aktiviteter i folkeskolen eller opbygge virksomhedsnetværk.

For at understøtte kommunernes arbejde på området bør der i SSA-reserven afsættes midler, som kommunerne kan søge til fritidsjobindsatser.

8.

Måltrettet indsats mod flere unge i fritidsjob i almene boligområder

Kommunerne bør understøtte, at fritidsjobindsatser i almene boligområder udvides. Flere almene boligselskaber har positive erfaringer med målrettede og opsøgende fritidsjobindsatser, som forbereder især udsatte unge på et almindeligt fritidsjob og øger sandsynligheden for, at de unge senere får et regulært fritidsjob. De unge kan f.eks. hjælpe med mindre opgaver såsom oprydning eller vedligeholdelse på fællesarealer. De unge får enten løn eller tjener "point", som kan omsættes til oplevelser og lignende.

9.

Mulighed for fritidsjob med mentor skal udbredes

Virksomheder skal kunne få mentorstøtte fra kommunen i op til seks måneder i forbindelse med, at de ansætter en særlig målgruppe af unge i fritidsjob på ordinære vilkår. Støtten kan f.eks. ske ved, at der frikøbes timer for en af virksomhedens egne ansatte, som kan være mentor for den unge. Det kan gøre det nemmere for virksomhederne at hjælpe sårbare unge, som ofte har brug for ekstra støtte for at komme ind på arbejdsmarkedet.

Målgruppen kan være unge med diagnoser eller sociale problemer, kriminalitetstruede unge mm. Det er centralt, at den unges sociale vanskeligheder ikke må være større, end at de kan håndteres af en frivillig mentor uden formel socialpædagogisk indsigt.

Skolen skal hjælpe med at klæde de unge på til arbejdslivet

Skolen spiller i dag en central rolle i forhold til at sikre, at unge mennesker kan begå sig videre i livet, når de forlader skolen. Dette bør også gælde i forhold til at hjælpe de unge med at kunne begå sig på arbejdsmarkedet.

Skolen skal derfor hjælpe med at introducere de unge for mulighederne ved et fritidsjob, herunder at prøve sig selv af, tjene egne penge og finde ud af, hvad man er god til.

Derfor foreslår DA:

10.

Fritidsjob som en naturlig del af "uddannelse og job"

Det obligatoriske, men timeløse emne "uddannelse og job", der jf. folkeskoleloven skal indgå i undervisningen, skal give indblik i forhold og vilkår knyttet til uddannelse, erhverv og arbejdsmarked. Derfor bør det være en helt naturlig del af undervisningen, at eleverne lærer at skrive en ansøgning og et CV.

F.eks. kan eleverne arbejde med at lære at skrive en ansøgning til et fritidsjob som opfølgning på, at de har været på virksomhedsbesøg eller i erhvervspraktik.

11.

Mere og systematisk skole-virksomhedssamarbejde

I dag er virksomhederne blandt adskillige andre aktører, skolerne kan samarbejde med, i forbindelse med bestemmelserne om "åben skole".

Dette bør ændres, så skolerne fremover forpligtes til at samarbejde med virksomheder, ligesom skole-virksomhedssamarbejdet kan bidrage til arbejdet med faget "uddannelse og job". Mere skole-virksomhedssamarbejde vil give eleverne en sjovere og mere varieret skoledag.

12.

Flere i fritidsjob gennem "Åben Virksomhed"

DA-fællesskabets indsats "Åben Virksomhed" bidrager i dag til at bygge bro mellem grundskolen (1.-9. klasse) samt gymnasiet og mange virksomheder rundt omkring i landet. Undervisningsforløbene under Åben Virksomhed indeholder virksomhedsforløb og øger unges kendskab til arbejdsmarkedet og forskellige brancher.

Det foreslås, at alle aktører hjælper med at udbrede kendskabet og brugen af Åben Virksomhed og lignende forløb som en af flere muligheder til også at introducere de unge for fritidsjob.

13.

Skoletrætte unge skal have mulighed for at arbejde

Det skal være muligt i samråd mellem eleven, forældrene, skolen og den kommunale ungeindsats at lade den unge tage et job, uden at være underlagt reglerne, der følger af undervisningspligten. Dette kan f.eks. ske ved at afkorte undervisningspligten for den konkrete elev.

De nuværende regler betyder, at en skoletræt ung er underlagt undervisningspligt frem til den 31. juli i det kalenderår, hvor vedkommende fylder 17 år – uanset at den unge evt. for længst er droppet ud af skolen. Det betyder, at man ikke kan tage et job med mere end 2 timer på skoledage. Dermed er der en risiko for, at denne meget lille gruppe af unge hverken kommer i gang med uddannelse eller job, da de ikke vil gå i skole og ikke må arbejde.

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Vester Voldgade 113

1552 København V

Tlf. 33 38 90 00

da@da.dk

da.dk